

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Išlaidos

Išlaidos

Lenkija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie teismo proceso išlaidas Lenkijoje.

[Šeimos teisė. Ištuoka](#)[Šeimos teisė. Vaikų globa](#)[Šeimos teisė. Alimentai](#)[Komerčinė teisė. Sutartys](#)[Komerčinė teisė. Atsakomybė](#)**Teisininkų užmokesčio reglamentavimo sistema****Advokatai**

Lenkijoje užmokestis atskirose bylose nustatomas pagal advokato (*advokat*) ir kliento susitarimą, laikantis įstatymų. Gali būti atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

teisinio klausimo sudėtingumą ir mastą;

laiką, kurio prireiks tinkamai atlikti užduotį;

advokato patirtį ir profesinius gebėjimus;

terminus;

skubumą;

kitus veiksnius.

Remiantis 2002 m. rugsėjo 28 d. teisingumo ministro patvirtintomis Mokesčio už advokato paslaugas nustatymo taisyklėmis (*rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie*), nustatant užmokesčio dydį, turi būti atsižvelgiama į:

bylos rūšį ir sudėtingumą;

darbą, kurį reikia atlikti sprendžiant bylą.

Ypatingais atvejais, atsižvelgiant į kliento finansinę ir šeimos situaciją, advokatas gali sumažinti mokesť žemiau ribos, nustatytos įstatyme dėl teismo išlaidų civilinėse bylose (*Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*).

Paprastai bylinėjimosi išlaidas turi padengti pralaimėjusioji šalis. Tačiau teisėjo priteista suma (už advokato suteiktas atstovavimo paslaugas) turi būti apskaičiuota nepažeidžiant ribą, nustatytą 2002 m. rugsėjo 28 d. teisingumo ministro patvirtintose Mokesčio už advokato paslaugas nustatymo taisyklėse.

Todėl (remiantis 2 punktu) užmokestis negali viršyti minimalios sumos, padaugintos iš 6, arba bylinėjimosi objekto vertės. Užmokesčio dydis taip pat priklauso nuo bylos pobūdžio ir tikslų, taip pat nuo bylos etapo. Taisyklių 2–5 skyriuose nustatyti minimalūs užmokesčiai įvairiose bylose.

Patarėjai teisės klausimais

Patarėjų teisės klausimais (*radcy prawni*) veikia Lenkijoje reglamentuojama panašiai kaip ir advokatų.

Teismo sprendimų vykdymo pareigūnai (antstoliai)

Lenkijos teisės aktuose, konkrečiai įstatyme dėl teismo sprendimų vykdymo pareigūnų ir vykdymo proceso (*Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji*), nustatyti užmokesčiai už teismo sprendimų vykdymo pareigūnų (antstolių) (*komornicy*) darbą.

Toliau išdėstytos bendrosios taisyklės.

Visose bylose, kurioje keliami piniginiai reikalavimai, užmokestis turi būti apskaičiuotas kaip procentinė ieškinio sumos dalis. Kai teismo sprendimų vykdymo pareigūnas užtikrina piniginį reikalavimą, kreditoriaus mokėtinas atlyginimas negali viršyti 2 proc. reikalavimo sumos, taip pat jis negali būti ir mažesnis nei 3 proc. vidutinio mėnesinio atlyginimo arba daugiau kaip penkis kartus didesnis nei ši suma.

Vykdydamas reikalavimą, teismo sprendimų vykdymo pareigūnas iš skolininko paima 15 proc. reikalavimo sumos dydžio užmokesť. Jis negali būti mažesnis nei 10 proc. vidutinio mėnesinio atlyginimo ir negali būti daugiau kaip 30 kartų didesnis nei ši suma.

Bylose, kuriose nėra keliami piniginiai reikalavimai, teismo sprendimų vykdymo pareigūno, užtikrinančio ir vykdančio reikalavimą, atlyginimas yra fiksuotas.

Nustatytosios išlaidos**Nustatytosios išlaidos civilinėse bylose**

Įstatymu, reglamentuojančiu teismo išlaidas civilinėse bylose, numatyti mokesčiai ir išlaidos.

Mokestis yra pinigų suma, mokėtina už kiekvieną teismui pateikiamą dokumentą, jei toks mokestis numatytas įstatymuose. Mokesčiai yra trijų skirtingų rūšių: kintami, nustatytieji ir baziniai.

Mokesčio dydis kinta pagal bylos pobūdį: civilinį, baudžiamąjį, komercinį ar kt. Nustatant mokesčius taip pat svarbus ir ieškinio pobūdis.

Išlaidos – tai mokėtinos sumos, susijusios su šalių, liudytojų ir ekspertų dalyvavimu procese. Jos priklauso nuo **trukmės** ir reikalingų **pastangų**. Į išlaidas taip pat gali būti įtrauktas vertėjų žodžiu ir raštu atlyginimas, transporto ir apgyvendinimo išlaidos, kompensacija liudytojams už pajamas, prarastas dėl dalyvavimo byloje. Taip pat atsižvelgiama į: atlyginimą kitoms institucijoms ir asmenims, įrodymų tyrimą, gyvūnų bei daiktų transportavimą ir saugojimą, arešto trukmę ir skelbimų išlaidas.

Be to, dar yra **bylinėjimosi išlaidos**. Jas sudaro teismo išlaidos, pasirengimo teismo posėdžiui bei veiksmy, kurių ėmėsi advokatas ar patarėjas teisės klausimais atstovaudamas klientui (įskaitant atstovavimo ir konsultacijų užmokesčius), metu patirtos išlaidos.

Paprastai pralaimėjusioji šalis privalo padengti laimėjusios šalies pagrįstas išlaidas, patirtas siekiant apginti pastarosios interesus, jei nenurodyta kitaip.

Tačiau laimėjusiajai šaliai išlaidos negali būti kompensuotos iki sprendimo paskelbimo. Išlaidų klausimas sprendžiamas paskutiniame teismo proceso etape, prieš pat galutinio sprendimo paskelbimą.

Civilinės bylos etapas, kai reikia padengti nustatytąsias išlaidas

Mokėtina suma turi būti sumokėta pateikiant teismui dokumentą (įstatymo dėl teismo išlaidų civilinėse bylose 10 str.).

Nustatytosios išlaidos baudžiamosiose bylose

Nustatytosios išlaidos, kurias turi padengti baudžiamųjų bylų šalys

Iš esmės, išlaidos nėra nustatytos, bet apskaičiuojamos paskelbus sprendimą. Suma priklauso nuo bylos trukmės, nuosprendžio ir ekspertų mokesčių. Nustatytosios išlaidos gali būti numatytos tik bylose, iškeltose pagal privataus asmens prašymą. Tuomet asmuo, pateikiantis prašymą, privalo sumokėti nustatytą pradinį mokestį.

Baudžiamosios bylos etapas, kai reikia padengti nustatytąsias išlaidas

Nustatytąsias išlaidas baudžiamųjų bylų šalys privalo padengti po to, kai paskelbiamas sprendimas (kuris yra galiojantis ir privalomas šalims).

Bazinės išlaidos konstitucinėse bylose

Lenkijos civilinio proceso kodekse (424 str.) numatyta galimybė pateikti prašymą peržiūrėti galutinį sprendimą, kuris priimtas antrosios instancijos teisme. Tai įmanoma, jei sprendimas pakenkia šaliai ir jei sprendimo pakeisti arba panaikinti neįmanoma (peticija dėl sprendimo prieštaravimo įstatymams).

Tokį prašymą taip pat galima pateikti, jei prieštaravimas įstatymams susijęs su pagrindinių teisinės tvarkos nuostatų pažeidimu, konstitucinių žmogaus arba pilietinių teisių pažeidimu, kai sprendimas priimtas pirmosios instancijos teisme. Tokiu atveju taikytinas **Įstatyme dėl teismo išlaidų civilinėse bylose** nustatytas privalomas mokestis. Bazinis mokestis yra 30 PLN, jei įstatyme nenumatyta kitaip (14 str.).

Yra šios taisyklės išimčių. Šiose bylose mokestis yra:

40 PLN, jei peticija dėl prieštaravimo įstatymams susijusi su neteisiniu procesu, pradėtu *ex officio*;

1 000 PLN, jei peticija dėl prieštaravimo įstatymams susijusi su Konkurencijos ir vartotojų apsaugos tarnybos pirmininko sprendimu;

3 000 PLN, jei peticija dėl prieštaravimo įstatymams susijusi su Nacionalinės transliuotojų tarybos pirmininko sprendimu;

Konstitucinių bylų bazinės išlaidos, kai reikia padengti nustatytąsias išlaidas

Nustatytosios išlaidos konstitucinėse bylose turi būti padengiamos, kai apmokestinamas dokumentas pateikiamas teismui (Įstatymo dėl teismo išlaidų civilinėse bylose 10 str.).

Teisinių atstovų pateiktina išankstinė informacija

Šalių teisės ir pareigos

Pagal **įstatymus** teisiniai atstovai nėra atsakingi už galutinį proceso rezultatą. Tėra reikalaujama, kad jie dirbtų pakankamai kruopščiai ir imtųsi visų reikiamų priemonių, kad byla būtų išnagrinėta tinkamai. Tai reiškia, kad atstovai gali savo nuožiūra parinkti informaciją, kuri galėtų būti naudinga jų klientams.

Kai kurios pareigos numatytos profesinio elgesio kodeksuose. Tačiau juos renkia profesinės organizacijos, ir jų pobūdis yra tik deklaratyvus. Kodeksų pažeidimas užtraukia tik drausminę atsakomybę.

Patirtos išlaidos

kurias padengia laimėjusioji šalis,

kurias padengia pralaimėjusioji šalis.

Išlaidų šaltiniai

Kur rasti informacijos apie išlaidų šaltinius Lenkijoje?

Informacijos (įskaitant informaciją apie išlaidas) galite rasti oficialioje Lenkijos teisingumo ministerijos interneto svetainėje. Paprastai taikomas Įstatymas dėl teismo išlaidų civilinėse bylose. Tai reiškia, kad bet kuris teisinio proceso dalyvis arba asmuo, ieškantis informacijos apie išlaidas, gali nesunkiai rasti atitinkamas taisykles.

Asmenys, kuriems sunku suprasti įstatymą, gali kreiptis pagalbos į savo teisinius atstovus (advokatą ar teisinį patarėją). Advokatai profesionalai gali teikti informaciją bei pagalbą įvairiais procesiniais klausimais ir kita kalba ar kalbomis.

Kokiomis kalbomis galima gauti informaciją apie išlaidų šaltinius Lenkijoje?

Informacija pateikiama tik lenkų kalba.

Kur rasti informacijos apie tarpininkavimą?

Lenkijos civilinio proceso kodekso 183¹ – 183⁵ straipsniuose pateikiama informacija apie tarpininkavimą. Tarpininkų atlyginimas ir jų išlaidų apmokėjimas reglamentuojami **2003 m. lapkričio 30 d. Teisingumo ministerijos potvarkiu**. Tačiau tarpininkavimo mokestis paprastai nėra laikomas teismo proceso išlaidomis, išskyrus atvejus, kai teismas nurodo pasitelkti tarpininkus.

Kur rasti papildomos informacijos apie išlaidas?

Interneto svetainė, kurioje pateikiama informacija apie išlaidas

Lenkijos teisingumo ministerijos interneto svetainė yra oficialios **Lenkijos vyriausybės** interneto svetainės dalis. Joje aprašyta **teismų sistema**, taip pat klausimai, susiję su Lenkijos civiline teise, įskaitant teismo išlaidas. Interneto svetainėje yra nuoroda į išlaidų civilinėse bylose paaiškinimą (tik lenkų kalba).

Kur rasti informacijos apie vidutinę įvairių procedūrų trukmę?

Labai sunku numatyti vidutinę teisinių procedūrų trukmę, kadangi ji priklauso nuo bylos teisinio ir faktinio sudėtingumo.

Kur rasti informacijos apie vidutines bendras konkretaus proceso išlaidas?

Nepaisant pirmiau pateiktos informacijos, vidutines proceso išlaidas numatyti įmanoma. Teisinio atstovavimo išlaidos nurodomos proceso pradžioje. Jos priklauso nuo kliento ir jo atstovo susitarimo. Teisinio atstovavimo *ex officio* išlaidos yra reglamentuojamos įstatymu.

Taip pat įmanoma apskaičiuoti ir teismo proceso išlaidas. Mokesčiai nustatyti Įstatyme dėl teismo išlaidų civilinėse bylose. Jie priklauso nuo bylinėjimosi objekto vertės ir bylos pobūdžio (pvz., komercinė, ištuokos). Šalys taip pat gali atsižvelgti ir į ekspertų kvietimo išlaidas.

Pridėtinės vertės mokestis

Kaip ši informacija teikiama?

Įstatyme dėl teismo išlaidų civilinėse bylose numatyti mokesčiai bei išlaidos nėra apmokestinami, taigi jiems netaikomas PVM. Teisinei pagalbai taikomas bendras 23 proc. PVM.

Koks yra galiojantis tarifas?

Galiojantis PVM tarifas yra 23 proc. Teisinių patarėjų ir advokatų paslaugos apmokestinamos taip pat, kaip ir kitos paslaugos. Apmokestinimas reglamentuojamas pridėtinės vertės mokesčio įstatymu.

Teisinė pagalba

Civilinės teisenos srityje taikytina pajamų riba

Asmenys, norintys būti atleisti nuo bylinėjimosi išlaidų padengimo, privalo pateikti oficialų prašymą. Jie gali būti atleisti, jei jiems pavyks įrodyti, kad jie negali padengti išlaidų labai neapsunkindami savo ar savo šeimos padėties.

Be to, teikdami tokį prašymą, asmenys privalo pateikti ir pažymą su informacija apie šeiminių padėčių, uždarbį, pajamų šaltinius ir turta. Jei įvykdomos minėtos sąlygos, teismas pritaiko išimtį, taip pat skiria nemokamą profesionalią teisinę pagalbą (teisinio atstovo paslaugos apmokamos iš **valstybės išdo** teismo proceso pradžioje; proceso pabaigoje pralaimėjusi šalis privalo padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalauja).

Baudžiamosios teisenos srityje taikytina pajamų riba

Pajamų riba nėra nustatyta. Paprastai prašymą pateikęs asmuo, remdamasis savo ar savo šeimos finansine padėtimi, privalo įrodyti, kad išlaidų mokėjimas būtų didelė našta.

Baudžiamosios teisenos srityje nukentėjusiesiems taikytina pajamų riba

Pajamų riba nėra nustatyta. Teisinė pagalba gali būti suteikta, jei nukentėjusysis, kuris yra bylos šalis, negali padengti išlaidų, nepakenkdamas savo ir savo šeimos finansinei padėčiai.

Kitos teisinės pagalbos teikimo nukentėjusiesiems sąlygos

Kaip minėta, nukentėjusysis privalo būti bylos šalis. Tyrimo metu nukentėjusysis yra šalis *ex officio*. Bylos teismo nagrinėjimo metu nukentėjusiajam turi būti suteiktas vadinamojo „pagalbinio prokuroro“ (pranc. *partie civile*) statusas.

Kitos teisinės pagalbos teikimo atsakovams sąlygos

Teisinės pagalbos teikimui atsakovams netaikomos jokios kitos sąlygos. Tačiau yra papildomų pagrindų teikti atsakovams teisinę pagalbą. Teisinė pagalba privaloma, jei:

atsakovas yra nepilnametis,

atsakovas yra kurčias, nebylys ar aklas,

yra didelių abejonių dėl atsakovo psichinės būklės,

teismas mano, kad pagalba būtina dėl gynybą apsunkinančių aplinkybių,

byla nagrinėjama apylinkės teisme, kaip pirmojoje instancijoje, kai asmuo yra kaltinamas sunkiu nusikaltimu arba įkalinamas,

byla nagrinėjama Aukščiausiąjame Teisme.

Nemokamas teismo procesas

Kai baudžiamosiose bylose prašymai teikiami valstybės vardu, išlaidos padengiamos iš valstybės išdo.

Nepilnamečiams iškeltos bylos nagrinėjamos nemokamai.

Tam tikrų bylų ieškovai (pvz., bylų dėl išlaikymo pareigų ir nesąžiningų sutarties sąlygų) yra atleidžiami nuo teismo išlaidų (įstatymo dėl išlaidų civilinėse bylose 96 str.).

Kada bylą pralaimėjusi šalis turi padengti bylą laimėjusios šalies išlaidas?

Paprastai **pralaimėjusioji šalis** turi padengti pagrindines proceso išlaidas ir kompensuoti laimėjusiai šaliai teisinio atstovavimo išlaidas. Kompensuotinos išlaidos nurodytos Lenkijos civilinio proceso kodekso 98–110 straipsniuose. Visų pirma, kompensuotinos išlaidos – tai teismo proceso, transporto išlaidos, atitinkama prarasto uždarbio dalis ir teisinio atstovo išlaidos.

Ekspertų užmokestis

Sprendimą dėl ekspertų užmokesčio priima teismas, atsižvelgdamas į bylos tikslus, kvalifikaciją, trukmę ir atliktą darbą.

Vertėjų raštu ir žodžiu užmokestis

Atlyginimas priklauso nuo to, ar vertimą raštu arba žodžiu užsako valstybė ar privatūs asmenys.

Įsakymu dėl prisiekusių vertėjų atlyginimo (**2005 m. sausio 25 d. priimtu Teisingumo ministro, 2007 m. oficialusis leidinys Nr. 41, 265 punktas**) nustatyti mokesčiai, kuriuos turi mokėti valstybinės institucijos. Remiantis šiuo aktu, išlaidos nustatomos pagal šiuos veiksnius: kalbas, iš kurių ir į kurias verčiama (remiantis prielaida, kad paprastai iš užsienio kalbos į gimtąją vertėjo kalbą versti yra lengviau, taigi ir kaina turi būti mažesnė). Kiti veiksniai yra terminologija ir teksto tematikos specifiškumas.

Privačiame sektoriuje vertimo kainos nustatomos vertėjo žodžiu arba raštu ir kliento sutartimi.

Šaltiniai:

Mokesčio už advokato paslaugas nustatymo taisyklės, patvirtintos Teisingumo ministro 2002 m. rugsėjo 28 d. (2002 m. oficialusis leidinys Nr. 163, 1348 punktas);

Įstatymas dėl išlaidų civilinėse bylose (2005 m. oficialusis leidinys Nr. 167, 1398 punktas);

2005 m. sausio 25 d. Teisingumo ministro įsakymas dėl prisiekusių vertėjų atlyginimo, (2007 m. oficialusis leidinys Nr. 41, 265 punktas).

Susiję dokumentai

[Lenkijos išlaidų skaidrumo ataskaita](#) (396 Kb)

Paskutinis naujinimas: 06/11/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisiųjų įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.